

[Steen Folke.]

er lønarbejderne, som gennem deres arbejdsindsats frembringer værdierne.

Det går heller ikke an for staten at gå for hårdt i kødet på kapitaljerne. Hvis ikke der bliver en passende profit, nægter de at investere, og så går kapitalismens hjul i stå.

Men det kapitalistiske samfunds problemer og indbyggede modsætninger vokser år for år. Det har nødvendiggjort større og større statsudgifter til at lappe på og holde sammen på systemet. Konsekvensen har været et voksende skattetryk, og dette skattetryk har af de omtalte grunde først og fremmest ramt almindelige lønarbejdere med det resultat, at mange nu er begyndt at sige: nu kan det være nok.

Det er naturligvis trist, at det i første omgang er lykkedes et reaktionært parti som fremskridtspartiet at opsamle den protestbevægelse, der er under udvikling. Men selve det, at en del lønarbejdere er begyndt at reagere mod det voksende skattetryk og mod staten i det hele taget, er ikke reaktionært. Problemet er blot, at når man begynder at skære ned på de statslige udgifter, går det lige præcis ud over de udgifter, som er i lønarbejdernes interesse, og her går fremskridtspartiet i forreste række.

Skatterne går som sagt til at finansiere statens udgifter. Nu bruger jeg betegnelsen staten om det, man med en tilsløbet betegnelse plejer at kalde det offentlige, altså inklusive amtskommuner og primærkommuner — dette udtryk: det offentlige lyder jo så herlig neutralt. Men de statslige udgifter forstået i videste forstand er jo mangfoldige. Mangfoldigheden skal dog ikke tilsløre, at de gives ud med én grundlæggende hensigt, nemlig at sikre det kapitalistiske samfundssystems eksistens og videre udvikling, og det vil sige at sikre kapitalens eksistens og videre udvikling.

Det betyder ikke, at der ikke er en mængde statsudgifter, som også er i lønarbejdernes interesse, det er der både på uddannelsesområdet, det sociale område og mange andre områder. Men dels er de tilkæmpet igennem årtiers klassekamp, dels repræsenterer de trods alt en slags kapitalistisk nødvendighed. Uden samfundets vidt udbyggede undervisnings- og socialapparat ville det kapitalistiske system simpelt hen være brudt sammen for længst. Og det er i

alt væsentligt lønarbejderne selv, som jeg var inde på det, der finansierer de statslige udgifter, både dem, der kommer dem selv til gode, og dem, der bruges til deres egen undertrykkelse. Jeg tænker ikke bare på politi, domstole, fængsler og militær, men også på de kontrollerende, disciplinerende og indoktrinerende funktioner inden for undervisningssystemet og inden for hele det sociale apparat.

Der tales jo meget om besparelser, og VS vil gerne medvirke til besparelser, men det kommer selvfølgelig helt an på, hvad det er for statslige besparelser, der skal være tale om, og jeg vil sige: de bedste besparelser ville man få ved at gribe ind over for det kapitalistiske samfundssystem. Jeg tænker på selve den kapitalistiske produktionsproces med dens akkordræs, med konsekvenserne i retning af nedslidning og invalidering af arbejderne. Det fører selvfølgelig til, at det bliver nødvendigt med omfattende sociale udgifter, udgifter til invalidepension, førtidspension og en række andre ting, og det er de udgifter, som er vokset i de seneste år. Det gælder også en række andre sociale udgifter, som kunne undgås, hvis man greb ind over for selve produktionssystemet, men det er ikke det, der lovgives om herinde.

Så længe vi har denne kapitalistiske produktionsproces, vil VS naturligvis være med til at give systemets ofre så gode vilkår, som vi kan komme igennem med, selv om det medfører store statslige udgifter. Men det er jo ikke bare produktionen, som præges af, at vi lever i et kapitalistisk samfund, det er hele samfundet, der gennemsyres af det. Jeg tænker på den måde, planlægningen foregår på, det anarki, der er i beslutningsprocessen. Der sker på den ene side en ophobning af mennesker i storbyer, i røg og støj og møg. Der bor stadig væk hundredtusinder under elendige boligforhold sammenklumpet i København og i andre store byer i landet. Samtidig med denne ophobning med alle dens konsekvenser, forringelse af det menneskelige og fysiske miljø, sker der en affolkning af udkantsområderne, hvor der bliver en forringelse af serviceniveauet, også det private. Det kan ikke betale sig for købmænd, og hvem det ellers er, at oprettholde deres forretninger, og da dette, om det kan betale sig, er det afgørende, nedlægges de dem. Men også staten forringer sit service-